

שאלה: הרב איך אפשר להתחזק ביראת שמים? להתחזק במצוות? אני רוצה לדעת להתבונן בטוב האמיתי ולנוס מהרע אבל זה נראה כל-כך רחוק ממני. לפעמים הרע נראה כאילו הוא ממש טוב, והטוב כאילו הוא הרע.

תשובה: שלוש שאלות נתקבצו פה בשתי שורות.

מענה לשאלה הראשונה:

"יראת שמים" אינה דוקא יראת העונש, אלא לדעתי יראת הרוממות. כאשר האדם הוא חכם ומבין במקצת הפלאות שיש בתבל, מליארדי נפלאות שאין המוח האנושי משיג פתרונם, הוא מיד מכיר שיש בורא עולם. הנה כח המשיכה וכח הכבידה, שכל גוף גדול מושך אליו גוף הקטן ממנו. בלעדי כח זה, אם זרקת איזה דבר לקראת מעלה הוא יגיע לאטמוספירה החיצונה, מאות קילומטרים מכאן. אבל כח המשיכה וגם הכבידה גורמת שהדבר יפול חזרה לארץ. תחשוב, איך היה העולם נראה ללא כחות אלו? גם כדור הארץ במסלולה לא היתה ממשיכה סביב לשמש אלא היתה נעה החוצה אל החלל הרחוק. ואז היינו מפסידים גם אור השמש וגם הקרנתו הגורמים לצמיחה של כל הצמחים. איך היינו נראים?

כך כח העיכול שיש במעיים שלנו, ובמעיים של כל יצור חי, המעכל את המזון, מפרק אותו לאבות המזון כדי לתת חיים לנו ולכל אבר ואבר. מי סידר כל זה? ואותו בורא חכם שעשה כל זאת, עשה למען המשחק? עשה פעולת שוא? לא כן, אלא הוא צופה מאתנו חיים מוסריים, חיים טובים ומועילים, חיים מעולים וצדיקים. וזה גורם ליראת שמים.

מענה לשאלה השניה: ספר הזוהר אומר כי תרי"ג המצוות הן תרי"ג עצות. מה פירוש "עצות"? אלא הם הגורמים לנו חיים תקינים, חיים הראויים לאדם בר דעת. כל מצוה ומצוה שעשית, יצרת לך מלאך המסנגר עליך ליום הדין, יום הדין של ראש השנה הבא לקראתנו, וגם יום הדין בעת מיתתו של האדם. המשנה (אבות ד, יא) מלמדת "העושה מצוה אחת, קונה לו פרקליט אחד. והעובר עברה אחת, קונה לו קטיגור אחד". מלת "מצוה" באה מלשון ציווי. ממי היה הציווי? מאת המצוה, בורא כל יתברך שמו. "מצוה" היא קשר בין הנברא לבין הבורא. שהוא אמר לנו, וקיימנו את דברו. קיום המצוה הוא מברק של אהבה שהבעת לקונך. מין sms ששלחת אליו, אות של הכרת טובה על כל הטוב שעשה אתך, שעניך ראות, שאזניך שומעות, ששריריך פועלים, שרגליך הן בעלי יכולת תנועה ועוד ועוד. המצוות הן סוג של "נשיקה" ששלחת אל אביך שבשמים.

מענה שלישי: איך תדע מה טוב ומה רע? אמשול לך משל. אדם הנמצא בבית זר שאיננו מכיר, זו פעם ראשונה שהוא שם. הבנין בעל חמש קומות ואין שם מעלית והוא בקומה העליונה של חדר המדרגות. ובצאתו מדירת חברו, אחרי שפסע כמה פסיעות בחדר המדרגות, פתאום יש קצץ חשמלי. מה עליו לעשות? אם הוא פקח הוא מושיט יד ותופש בגדר ומעקה שסובב לכל המדרגות, ויורד לאט לאט, פסיעה אחרי פסיעה, כאשר מחזיק באופן הדוק את ברזל הגדר. אמנם "חושך מצרים", אפילה מבהילה, אבל הוא בטוח שלא יפול כי מחזיק במעקה. כך אם תתפוש בגדר ה"הלכה" בכל הליכותיך, ודאי לא תחליק ולא תפול ולא תקבל חבטות. על כל יהודי לקבל עליו מורה דרך, רב מוסמך שהוא סומך עליו. "דרך ארץ ארץ, ודרך ארץ ארץ, ודרך ארץ ארץ" (משלי יב, טו). כאשר הוא נסמך למסורת הדורות, לפיד שהעבירו מיד ליד, דור אחר דור, מאז הר סיני, ויש לאדם-השואל הזה מורה דרך, מומחה בהלכה וירא שמים, הוא כבר מוצלח, כבר יורה לו מה טוב ומה רע.

"כי שמש ומגן ה' אלוהים, חן וכבוד יתן ה', לא ימנע טוב להלכים בתמים" (תהלים פד, יב).